

Kuva: <http://yhdenvertaisuus.finlex.fi/yhdenvertaisuuden-arviointi/miten-arvioidaan/#jakso-kyselyt-henkilosto-ja-sidosryhmakyselyt>

Laukaan peruskoulujen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

2024-2026

Sisällys

<u>1.</u>	<u>Johdanto</u>	<u>3</u>
<u>2.</u>	<u>Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus</u>	<u>3</u>
	<u>2.1 Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä</u>	<u>4</u>
	<u>2.2 Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö</u>	<u>6</u>
<u>3.</u>	<u>Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet ja tavoitteet</u>	<u>7</u>
	<u>3.1 Hallinto ja johtaminen</u>	<u>7</u>
	<u>3.2 Pedagoginen toiminta</u>	<u>7</u>
	<u>3.3 Tilat ja ympäristö</u>	<u>7</u>
	<u>3.4 Asenteet ja vuorovaikutus</u>	<u>8</u>
	<u>3.5 Huoltajat ja sidosryhmät</u>	<u>8</u>
<u>4.</u>	<u>XXX koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma</u>	<u>8</u>
	<u>4.1 Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista</u>	<u>8</u>
	<u>4.2 Selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta</u>	<u>8</u>
	<u>4.2.1 Henkilöstö</u>	<u>8</u>
	<u>4.2.2 Oppilaat</u>	<u>9</u>
	<u>4.2.3 Huoltajat</u>	<u>9</u>
	<u>4.3 Tulosten yhteenveto ja sovitut toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi 2024-2026</u>	<u>9</u>
	<u>Lähteet</u>	<u>10</u>

1. Johdanto

Tasa-arvon edistäminen ja yhdenvertaisuuden turvaaminen ovat osa perusopetuslaissa määriteltyjä opetuksen tavoitteita. Lisäksi ne ovat keskeinen osa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita ja sen arvopohjaa. Koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö pohjautuu ajatukseen siitä, että jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella oppilaalla on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi omana itsenään sekä yhteisönsä jäsenenä.

Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma tehdään yhteistyössä henkilöstön, oppilaiden ja opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Suunnitelmissa edellytetään alkutilanteen kartoittamista.

2. Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus

Tasa-arvolain mukaan sukupuolten tasa-arvoa tulee edistää kaikessa opetuksessa ja koulutuksessa. Koulujen tasa-arvotyön tavoitteena on edistää tasa-arvoa ja puuttua sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella tapahtuvaan syrjintään. Yhdenvertaisuustyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua muilla perusteilla tapahtuvaan syrjintään. Näitä ovat esimerkiksi ikä, alkuperä, kieli, uskonto, vakaumus, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muut henkilöön liittyvät syyt. Syrjintä voi olla moniperusteista. Tällöin oppilas kokee useisiin eri ominaisuuksiin perustuvaa syrjintää eriaikaisesti tai samanaikaisesti. Tasa-arvolain mukaan koulut ja oppilaitokset ovat velvollisia laatimaan toiminnan kehittämiseen tähtäävän tasa-arvosuunnitelman eli toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma on työkalu, joka tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä kaikessa koulun toiminnassa. Velvoite suunnitelman laatimiseen koskee kaikkia kouluja ja oppilaitoksia. Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Koululla ja oppilaitoksilla on oltava suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän poistamiseksi. Tasa- arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat voidaan yhdistää yhdeksi suunnitelmaksi. Suunnitelman perimmäinen tarkoitus on, että tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden ajatus ja – tavoite saataisiin luontevasti sisällytettyä kaikkeen koulun tai oppilaitoksen toimintaan.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen oppimisympäristön syntymiseksi. Kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, edistää se oppilaiden hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä. Tavoitteena on yhteistyökykyinen ja tuloksekas toimintaympäristö, jossa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat osa koko yhteisön toimintakulttuuria. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on kaikkien koulun tai oppilaitoksen jäsenten velvollisuus. Erityisesti koulun tai oppilaitoksen johdon ja henkilökunnan sitoutuminen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on tärkeää. Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma tehdään yhteistyössä

henkilöstön, oppilaiden ja opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Suunnitelmissa edellytetään alkutilanteen kartoittamista.

Koulun toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi keskeisiä kehittämisalueita ovat

- häirinnän, syrjinnän ja vihapuheen tunnistaminen ja niihin puuttuminen
- toiminnan ja käytäntöjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja niitä edistävien toimenpiteiden toteutuminen
- osallisuuden lisääminen

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vaikeuttaviin asenteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Syrjivät asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet vaikeasti havaittavissa. Ilman asenteellisia muutoksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tehtävät toimenpiteet jäävät vaikutukseltaan pinnallisiksi ja lyhytkestoisiksi.

Tämä suunnitelma toimii pohjana Laukaan koulujen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistyölle ja tämän pohjalta jokainen koulu tekee oman toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmansa (luku 5). Suunnitelma päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään kolmen vuoden välein. Tätä suunnitelmaa täydentävät koulujen toimintasuunnitelmat liitteineen sekä 1.8.2023 alkaen myös koulutuksenjärjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma.

2.1 Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä

Sukupuolen mukainen segregatio tarkoittaa sukupuolten välistä eriytymistä, eriyttämistä ja epätasapainoa. Koulutuksessa se ilmenee tavallisimmin siten, että tytöt ja pojat valitsevat eri oppiaineita ja koulutusaloja.

Syrjinnällä tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain 6 § mukaan:

1. sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (välitön syrjintä);
2. sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia (välillinen syrjintä)
3. henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri (häirintä);
4. ohjetta tai käskyä syrjiä.

Etninen syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn etniseen tai kansalliseen ryhmään. Etnistä syrjintää voi olla myös erilaiseen asemaan asettaminen henkilön uskonnon tai kansalaisuuden perusteella.

Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista kahden tai useamman eri ominaisuuden perusteella. Esimerkiksi vammainen romani saattaa tulla syrjityksi sekä vammaisuuden että etnisen alkuperänsä perusteella.

Häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri.

Vihapuhe on viestintää, joka lietsoo vihaa yhtä ihmistä tai ihmisryhmää vastaan. Viestintä voi olla puhetta, mutta se voi olla myös esimerkiksi kirjoituksia, kuvia, symboleja, musiikkia, piirroksia ja elokuvia.

Rodullistaminen tarkoittaa sitä, että ihmiseen liitetään esimerkiksi ihonvärin, uskonnon tai taustan takia tiettyjä oletuksia, stereotypioita tai ennakkoluuloja.

Yhdenvertaisuusperiaate on tärkeä hallinnon oikeusperiaate, joka velvoittaa tasapuoliseen kohteluun, johdonmukaisuuteen ja syrjimättömyyteen. Perustuslaki kieltää ihmisten asettamisen erilaiseen asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. Hallintolain 6 § mukaan viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Muodollisen yhdenvertaisuuden toteutuminen tarkoittaa sitä, että samanlaisessa tapauksessa ihmisiä tulee kohdella samalla tavoin. Muodollinen yhdenvertaisuus ei kuitenkaan ole sama asia kuin *tosiasiallinen yhdenvertaisuus*. Yhdenvertaisuuden aktiivinen edistäminen voi merkitä poikkeamista samanlaisen kohtelun periaatteesta, jotta heikommassa asemassa olevien ryhmien tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuisi. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää myös välilliseen syrjintään puuttumista. Välillinen syrjintä on usein tahatonta ja perustuu esimerkiksi siihen, ettei näennäisesti puolueettoman säännöksen tai käytännön vaikutuksia erilaisiin ihmisiin tunnusteta.

Kaikkien samanlainen kohtelu ei aina riitä takaamaan yhdenvertaisuuden toteutumista, vaan yhdenvertaisuus on myös eriarvoisuuksien tasoittamista esim. *positiivisen erityiskohtelun* avulla, sillä ihmisten lähtökohdat ja mahdollisuudet ovat erilaiset. Positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa tietyn syrjinnälle alttiin ryhmän (esim. vanhukset, lapset, etniset vähemmistöt) asemaa ja olosuhteita parantavia erityistoimenpiteitä, jotka tähtäävät tosiasiallisen yhdenvertaisuuden turvaamiseen eivätkä asteeltaan muodostu toisia syrjiviksi. Yhdenvertaisuuslain 7 § mukaan positiivisen erityiskohtelun on oltava pyrityn tavoitteen kannalta oikeasuhteista. Suppeassa oikeudellisessa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan määräaikaiseksi suunniteltuja rekrytointiin, uralla etenemiseen ja oppilasvalintoihin liittyviä toimenpiteitä, joilla lisätään aliedustettujen ryhmien osuutta työpaikoilla, eri henkilöstöryhmissä ja oppilaitoksissa. Ennakkoon suunnitellut painotukset vaikuttavat tilanteissa, joissa kahta muodollisesti pätevää hakijaa verrataan keskenään aliedustettua ryhmää edustavan hakijan hyväksi.

Laajemmassa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan eri ryhmien tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja osallistumismahdollisuuksia eri elämänalueilla. Esimerkiksi romanilasten koulunkäyntiä tukevat erityisjärjestelyt sekä tulkkauksen ja erikielisten tiedotusmateriaalien käyttö huonosti suomea puhuvien henkilöiden kanssa asioidessa ovat tällaisia toimenpiteitä. Tässä tapauksessa voidaan puhua myös asiakaslähtöisestä palveluiden kehittämisestä. Positiivisesta erityiskohtelusta kuulee joskus käytettävän harhaanjohtavaa termiä positiivinen syrjintä. Positiivisesta erityiskohtelusta ja sen kriteereistä säädetään lailla, ja terminä tulisivin käyttää aina positiivista erityiskohtelua, ei positiivista syrjintää.

Yhdenvertaisuuslain 5 § mukaan työn teettäjän tai koulutuksen järjestäjän on tarvittaessa tehtävä kohtuullisia mukautuksia vammaisten henkilöiden työhön tai koulutukseen pääsyn, työssä selviämisen ja työuralla etenemisen turvaamiseksi.

Kohtuullinen mukauttaminen tarkoittaa yksittäistapauksessa toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta rasitetta esimerkiksi työnantajalle tai koulutuksen järjestäjälle, ja joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus nauttia tai käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa. Kohtuullisilla mukautuksilla edistetään vammaisten henkilöiden työllistymistä, työssä selviytymistä ja työn säilyttämistä, koulutusta ja elinikäistä oppimista.

2.2 Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5a§

5 § (19.1.2023/101)

Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa, opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista.

Varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla on samat mahdollisuudet varhaiskasvatukseen ja että varhaiskasvatus tukee tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa, opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a § (30.12.2014/1329)

Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325

6 § (20.12.2022/1192)

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava, miten sen toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten yhdenvertaisuus muutoin toteutuu sen toiminnassa, ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet ja tavoitteet

Koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä on kyse pitkäkestoisesta toiminnasta monien eri toimijoiden kesken. Koulujen ei myöskään oleteta tekevän kaikkia ehdotettuja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustekoja kerralla, vaan tasa-arvoista ja yhdenvertaista oppimisympäristöä rakennetaan teko kerrallaan. Alla on kuvattu Tasa-arvokompassin tavoitteet, joista koulut poimivat omat kehityskohteensa perustuen tekemiinsä kartoituksiin.

1. Hallinto ja johtaminen

Koulu sitoutuu tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen pitkäjänteisesti. Henkilökunta osallistuu ja kouluttautuu koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön. Opetuksen järjestäjän henkilöstökäytänteet edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Oppilaat osallistuvat aktiivisesti koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.

2. Pedagoginen toiminta

Kaikkien luokka-asteiden ja oppiaineiden opetussisällöt edistävät läpileikkaavasti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Koulun opetussuunnitelma edistää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuutta, ja näiden sisältöjen käsittelyyn varataan riittävästi oppitunteja, työpajoja ja teemapäiviä. Oppimateriaalit edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ja oppilaita kannustetaan oppimateriaalien kriittiseen arviointiin. Koulu purkaa valinnaisainevalintoihin liittyviä stereotypioita. Opetus ja oppilaanohjaus purkavat koulutus- ja uravalintojen sukupuoleen ja muihin ominaisuuksiin liittyvää segregaatiota (sosiaalista eriyttämistä esim. sukupuoleen tai etnisyyteen perustuen). Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää opetusta suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa.

3. Tilat ja ympäristö

Koulu varmistaa kaikille yhdenvertaisen pääsyn kaikkiin koulun tiloihin. Oppilaiden tukipalvelut edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Koulussa esillä olevat materiaalit edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Oppilaat toimivat aktiivisesti koulun tilojen tasa-arvoistamiseksi ja yhdenvertaisuuden takaamiseksi.

4. Asenteet ja vuorovaikutus

Koulu tukee aktiivisesti sukupuolitietoista ja syrjimätöntä kielenkäyttöä. Koulu tukee oppilaiden käyttäytymistä sukupuolitietoisesti ja yhdenvertaisesti. Koulu toimii aktiivisesti kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän lopettamiseksi. Henkilökunta tarkastelee aktiivisesti asenteitaan ja vuorovaikutustaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmista. Oppilaat osallistuvat syrjinnän, seksuaalisen häirinnän ja muun sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseksi tähtäävään toimintaan.

5. Huoltajat ja sidosryhmät

Koulu ottaa huoltajat mukaan osaksi tasa-arvoisuus- ja yhdenvertaisuustyötä. Koulu viestii aktiivisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuutta koskevista toimistaan. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat esillä koulun verkkosivuilla. Koulu tekee tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa (esim. kirjasto, museot, teatterit, konserttievailut, työelämäyhteistyö). Oppilaat edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta lähiyhteisöissään ja laajemmin yhteiskunnassa.

4. Laukaan kirkonkylän koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma

Laukaan kirkonkylän koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman ensimmäinen vaihe on päivitetty 19.4.2024 Seuraavan kerran suunnitelma päivitetään keväällä 2027. (Laadittava vähintään kolmen vuoden välein)

4.1 Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista

Edellisen tasa-arvosuunnitelman pohjana oli kysely, jonka perusteella oli valittu kolme painopistettä. Ensimmäinen tavoite oli selvittää oppilaille, mitä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus tarkoittavat. Tähän liittyen pyrittiin toiminnassa ottamaan huomioon erityisesti nämä näkökulmat. Toisena tavoitteena oli saada oppilaat ymmärtämään, että jokainen on omalta osaltaan vastuussa näistä asioista. Jokainen voi toimia niin, että yhdenvertaisuus paranee ja eriarvoiseen kohteluun puututaan. Lasten kanssa pohdittiin heille ikätasoisesti sopivia keinoja. Tämä oli kolmas painopisteeksi valittu näkökulma.

4.2 Selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta

Koulumme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman päivittäminen päätettiin aloittaa oppilaiden ajatusten kartoittamisesta tasa-arvoon liittyen. Oppilaskyselyn perusteella voimme kohdentaa myös aikuisille suunnattuja toimia. Kyselyssä pyrittiin selvittämään mahdollisimman monipuolisesti oppilaiden näkemyksiä tasa-arvoon liittyvissä asioissa, kuten kohdellaanko kaikkia samalla tavalla ja saako jokainen olla turvallisesti oma itsensä.

4.2.1 Henkilöstö

1. Johtaminen:

- Tavoite 1: jory ja rehtorit viimeistelevät koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.
- Tavoite 2: Jalkautetaan suunnitelma kouluarkeen henkilöstölle ja oppilaille.

2. Pedagoginen toimiminen:

- Oppilaskuntatoiminnassa mukana kaikki luokka-asteet
- Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttaa koulun arkeen luokissa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioissa -> suunnittelua luokkatasoisin
- Tavoitteena on lisätä oppilaiden ymmärrystä sitä kohtaan, että kaikki ovat erilaisia ja yhdenvertaisia

3. Huoltajat ja sidosryhmät:

- Tavoite 1: Tulkkien hyödyntäminen vanhempainilloissa ja muissa koulun tapahtumissa, jolloin kaikki **huoltajat** voisivat osallistua tasavertaisina.
- Tavoite 2: Yhteistyö kirjaston kanssa esim. Teemalla erilaiset perheet.

4. Tilat ja ympäristöt:

- Pukuhuoneissa ei inva-veikkoja eikä sukupuolittamattomia pukutiloja.
- Liikuntarajoitteisten hätäpoistuminen tulee huomioida paremmin (pelastusmattojen sijoittaminen ja määrä)
- Koulupsykologin palveluja ei ole.
- Kaikki oppimateriaali ei tue moninaisuutta (esim. Vanhat oppikirjat)
- Oppilaiden näkemysten kuuleminen tilojen yhdenvertaisuuteen liittyen pitäisi palastella lapsentasoisiksi osiksi.

5. Asenteet:

- Opettajat antavat yhtä paljon huomiota kaikille opiskelijoille kehumalla heitä tasaisesti. Henkilökunta puuttuu kaikkien opiskelijoiden ei-toivottuun käyttäytymiseen tasapuolisesti.
- Ketään ei suljeta ryhmän ulkopuolelle esimerkiksi toimintakyvyn, katsomuksen, etnisen taustan, seksuaalisen suuntautumisen tai muun ominaisuuden vuoksi.

4.2.2 Oppilaat

Oppilaat vastasivat sähköiseen kyselyyn vuoden 2024 alussa. 1.-3.-luokan oppilaat vastasivat kyselyyn kotona huoltajiensa avustuksella ja 4.-9.-luokan oppilaat koulussa opettajaohjoisesti. Kyselyt järjestettiin nimettöminä.

Kyselymallit oppilaille:

1.-3. luokat: <https://pilvi.laukaa.fi/index.php/apps/forms/s/Pf9ri5zi5tyj9Kekb3eBqPZn>

4.-9. luokat: <https://pilvi.laukaa.fi/index.php/apps/forms/s/qcs6QCad534crT8GpNrGJL97>

Kyselyn teemoina olivat oppilaiden kokemukset sukupuolen merkityksestä opetuksen järjestämisessä ja arvioinnissa sekä häiritsevän käyttäytymisen kokemukset koulussa. Myös kokemuksia turvallisuudesta, kuulluksi tulemisesta koulun aikuiselle ja kouluviihtyvyydestä kartoitettiin. Koska oppilasjoukon ikähaarukka on suuri, kahden eri kyselyn kysymykset poikkesivat jonkin verran toisistaan. Vanhemmille oppilaille suunnatussa kyselyssä oli enemmän kysymyksiä ja ne olivat osin yksityiskohtaisempia.

4.2.3 Huoltajat

1.-3. -luokkalaisten vanhemmat auttoivat kotona lapsiaan tekemään tasa-arvokyselyn. Näin he ovat halutessaan päässeet jo keskustelemaan aiheesta lastensa kanssa ja tutustumaan kyselyn yksityiskohtaisesti. Koulussamme toimii vanhempainyhdistys, joka toimii yhteistyössä koulun henkilöstön kanssa. Vanhempainyhdistykselle on esitelty oppilaskyselyn tulokset.

4.3 Tulosten yhteenveto ja sovitut toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi 2024-2026

Kummankin kyselyn perusteella oppilailla on asiat koulussamme pääosin hyvin liittyen turvallisuuden kokemukseen kouluympäristössä. Kyselystä nousi kuitenkin esille epäasiallisen käyttäytymisen kokemuksia liittyen kehon koskemattomuuteen. Huomioitavaa tässä asiassa oli se, että epäasiallista kohtelua kohdatessaan oppilaista 29% ei ole pyytänyt häiritsijäänsä lopettamaan ja häirintää kokeneista vain 40% on kertonut asiasta koulun aikuiselle. Tästä johtuen suunnitelmassa painotetaan kehoon ja henkiseen koskemattomuuteen liittyviä turvataitoja. Teemaan liittyvien taitojen harjoitteluun suunnitellaan lukuvuoden arkea suunnitellessa. Turvataitoja harjoitellaan ja sivutaan eri oppiaineissa, mutta systemaattisemmalle käsittelylle on tarvetta. Hyvinvointiopetuksen vuosikellossa kehollisia turvataitoja harjoitellaan alkuopetuksessa, mutta niitä tulee lisätä myös isompien oppilaiden arkeen.

Kaikille huoltajille toimitetaan tiivistelmä kyselyn tuloksista ja koulumme Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman painopisteistä. Huoltajilta pyydetään näkemyksiä erityisesti kotien osallistamisesta kyselyn perusteella teemoiksi nostettujen aiheiden osalta. Lisäksi koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma julkaistaan koulun verkkosivuilla, josta sitä voidaan tarvittaessa linkata esim. sidosryhmille.

Lähteet

<https://www.potentiaalihanke.fi/sanasto/>

[Koulutuksen sukupuolen mukainen segregatio - THL](#)

[Tasa-arvotyö on taitolaji | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

<https://syrjinta.fi/web/yhdenvertaisuusvaltuutettu/positiivinen-erityiskohtelu>

Yhdenvertaisuuslaki

[Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 - Sädökset alkuperäisinä - FINLEX ®](#)

Tasa-arvolaki

[Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®](#)

Tasa-arvovaltuutettu

[Tasa-arvotyö kouluissa ja oppilaitoksissa | Tasa-arvovaltuutettu](#)

[Etusivu - Yhdenvertaisuus](#)

[Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu oppilaitoksissa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Tasa-arvokompassi-PERUSOPETUS.pdf \(maailmankoulu.fi\)](#)

[Tasa-arvokompassi-lukio.pdf \(rauhankasvatus.fi\)](#)

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/opas-seksuaalisen-hairinnan-ennaltaehkaisemiseksi-ja-siihen>